

Búcsúzás a temetőben

Népszabadság
1989. június 17.

Kevéssel két óra előtt két motoros rendőr és három felvezető rendőrautó nyomában a hat koporsót szállító gépkocsi elindult a Kozma utcai köztemető felé, az előre kijelölt és a közlekedérendszert által biztosított útvonalon. Közvetlenül a 301-es parcellához vezető úton a néphadsereg diszalkulata állt sorfalat a gépkocsioszlopnak.

Az áldozatok életének kioltásáról egy-egy fáklya lángjának kioltásával emlékeztek meg a szertartás résztvevői. A nevek elhangzásakor a volt rabtársak mondtak néhány szót, így például többször felhangzott: *Velünk maradsz! Közöttünk élsz! Nem távozol! Közöttünk vagy!* Az egyházi szertartást kérő hozzátartozók kívánságára a katolikus, az evangélikus, a református egyház, a szabadegyházak és az izraelita felekezet papjai szentelték meg a sírokat a napokban felállított kopjafák tövében. Amikor a névsorban a Nagy Imre-per áldozatait említették, a katófalkokra — a jelképes ravatalra — elhelyezett koporsókat a sírhoz viték, ahol a család által felkért személy mondott búcsúbeszédet.

Gimes Miklós újságíró sírhantjánál az egykori újságírókolléga, az Irodalmi Újság 1956 előtti szerkesztője, a ma Svájcban élő Molnár Miklós mondott búcsúbeszédet a barátira, a társra, s mindenekelőtt az emberre emlékezve.

Útján, közös tévutainkon is az a kívánság vezette, hogy emberibb, szabadabb és igazságosabb társadalomban élhesseink honfitársai. Amikor felismerte, hogy zsákutcába jutott, minden társánál következetesebben vonta le a tanulságot, haláláig hű volt a felismert igazsághoz. Miklós senkinek sem tartozik számadással. Fialtal élete árán számot vetett és számot adott mindenről, de hűtlen lennék hozzá, ha el-

hallgatnám, hogy nem a vezeklés óhaja, nem valami öntépo bűnhődés keresése vezette, mint egyesek hitték róla, és mondták is. Az igazságot kereste, az igényes elme és a kritikus lelkiismeret szigorúságával. Apját a náci fasiszták ölték meg, őt magát pedig azok, akikben valaha egy szép, új világ ígérését látta. A felvilágosodásban hitt, a sötétség borította rá árnyait.

Gimes Miklós az utolsók között volt, akik még akkor — az 1956-os forradalom után — egy gyertyányi fényt gyújtottak az éjszakában. Illegális lapot indított, amelynek az Október 23. címet adta. Béke hamvaiddra, Miklós! Kísérje emlékedet híven az, ami az életben vezérelt: a szellem és a szerelem! — mondotta befejezésül Molnár Miklós.

Losonczy Gézától, Nagy Imre kormányának egykori államminiszterétől a család és a régi barátok nevében Gyenes Antal búcsúzott.

— Több mint három évtized után állhatunk itt, hogy tisztességgel búcsút vegyünk tőled. Háborgó szívünk ezért megnyugszik — de nem nyugodhat meg, ha népünk és hazánk sorsára gondolunk. Mégis bízunk kell azokban, akik őszinte elkötelezettséggel harcolnak ezért a népért, a válságból való kilábalásért. Bízunk a népben, hogy felismeri azokat, akik érte harcolnak őszintén, tettel és nemcsak szóval. S bízunk abban a nemzedékben, amelynek tagjai most olyan idősök, mint mi voltunk,

amikor összetalálkoztunk, s amely nemzedék tagjai megvívják saját harcukat meggyőződésükért, és tenni fognak népünkért.

Maléter Pál vezérőrnagyot, honvédelmi minisztert — a család kérésének megfelelően — evangélikus egyházi szertartás mellett helyezték végső nyughelyére. A Kilián lakta-nya egykori parancsnokát Harmat Béla evangélikus püspök és Donáth László evangélikus lelkész búcsúztatta.

János evangéliumának sorait idézték Maléter Pálra emlékezve: nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha életét adja barátaiért. Majd így folytatták, ugyancsak az evangéliumi íge nyomán: nem valósulhat meg egymástól függetlenül a szeretet, az igazságosság és a szabadság. Maléter Pál élete és halála e hármas összetartozásnak eleven tanúsága, hiszen ő kezdettől fogva megélte a szeretetet, az igazságosságot és a szabadságot. Nemes harcát e dacos hitű hűgennottákra emlékeztető kommunista végig megharcolta, s mindvégig hű maradt a földhöz és a néphez, melyből vétetett. Tartásban és tetteiben magyar volt, valóságát azonban a tények éppúgy elfedik, mint a föld, amely 31 éve magába fogadta. Valóságát igazul csupán az emlékezet őrzi.

Az Úr irgalmába ajánlva Maléter Pál földi maradványait, a hiszekegy és a miatyánk soraival búcsúztak családtagok, barátok, harcostársak a kivégzett honvédelmi minisztertől.

Nagy Imre koporsójánál Méray Tibor mondott beszédet, amelyben a hosszú személyes ismeretség okán szót a volt magyar miniszterelnök

életútjáról, tevékenységéről, a közös küzdelmekről; majd Kopácsi Sándor, az egykori rendőrfőkapitány mondott rövid búcsúztatót.

Szilágyi Józsefet Lőcsei Pál búcsúztatta. Utoljára az „56 mártírjai” feliratú jelképes koporsót helyezték Nagy Imre koporsója mellé, majd a jövő emlékmű alapkövének letétele következett.

Röviddel este hat óra után a Rákoskeresztúri új köztemető 301-es parcellájában befejeződött Nagy Imrének és mártírtársainak, illetve az 1956 utáni megtorlások valamennyi áldozatának temetési szertartása. A végtisztesség ceremóniája ökumenikus istentisztelet után a Szózat hangjaival fejeződött be.

A Magyar Demokrata Fórum Országos Elnöksége köszönetét és elismerését fejezi ki helyi szervezeteknek és mindenekelőtt az MDF azon három ezer tagjának, aki a rendezés, a rendfenntartás felelősségteljes munkáját vállalta és kiválóan elvégezte június 16-án a Hősök terén, az 1956-os magyar forradalom és nemzeti felkelés mártírjainak búcsúztatásán.

Az MDF Országos Elnöksége ugyanakkor köszönetet mond minden résztvevőnek, aki méltóságteljes magatartásával és megértésével segítette a rendezőket.